

GRADIVO ŠT. 6

Opis: Odlomek iz pisma Jozefa Kostlana iz Iowe, ZDA sorodnikom na Češkem (z dne 26. decembra 1863). V njem je opisal svoje potovanje.

Na ladji je bilo nekaj več kot štiristo duš. Drugi dan nas je začelo tako neprijetno zibati, da nismo zatisnili očesa, in več kot polovica se nas je dušila ali bruhalo. Posadka je pribijala in privezovala naše kovčke k stebrom, da se ne bi prevrnili. Šele tedaj se nam je posvetilo, da nas čaka še vse kaj hujšega, a hvala Bogu smo dobro pluli. Vedno nas je premetavalo kak dan ali dva, potem pa se je spet umirilo. To je trajalo poltretji teden, na koncu je pa šlo mirno. Slab želodec in zdravje sta me mučila poltretji teden, tako da nisem nič jedel. In ko sem dvignil glavo, se mi je začelo vrteti in mi je postalo slabo, potem sem se pa navadil in mi je hrana spet dišala. Francku tudi ni bilo dobro, čeprav ne tako dolgo. Tudi Anna in Krystýna sta obležali za kake štiri dni, ampak vsaj nista bruhalo in jima ni bilo prehudo. Jozífek in Anička pa sta ves čas bruhalo. Tako je na ladji – strah in smrad, žeja in lakota.

Vir: Immigration History Research Centre, Univerza v Minnesoti

Opis: Odlomek iz pisma Marcianne Dwiatkowske iz Philadelphie, ZDA, hčeri na Poljskem z navodili za potovanje v Ameriko (z dne 24. aprila 1891)

Ljuba hči, ko boš potovala, za na pot ne kupuj araka, kupi samo nekaj posode, majhen lonček in majhno skodelico. Ko boš prišla v Hamburg, bodo agenti od tebe spet hoteli veliko denarja. Četudi bi ga imela, jim ga ne daj. Reci, da imaš karte že plačane, reci „Mama je plačala.“ Če ne bodo nehali, jim ne daj več kot dve marki. Kar je drugega, nikomur ne povej, koliko imaš. Oblečila vzemi vsa s seboj, tudi ruto za doma, saj ti bo na ladji prišla prav. Tako ne boš obrabila nove rute, ker jo boš tukaj v Ameriki potrebovala, tako kot na Poljskem. Draga hči, če si pernico že prodala, vzglavnikov pa še ne, jih vzemi s seboj ... kupi si par čevljev na gumbe, če pa imaš dobre čevlje, ne kupuj nič. Ne skrbi zaradi denarja. Poslala sem ti ga nekaj v Karpinsko, kjer bodo karte za parnik, to je v Golubu. Pošiljam ti 24 mark, to bo dovolj. Draga hči, pojdi z Bogom, pripravi se in opravi spoved, ker je potovanje strašno. Potovala boš čez več tisoč milj vode, a ničesar se ne boj: vedno nosi v srcu Boga in On te bo varno privedel k meni. Mama

Vir: Johnstown Area Heritage Association

Opis: Odlomek iz pisma Juliana Kszeszowskega prijatelju na Poljskem, v katerem opisuje delo v ZDA (z dne 10. februarja 1891)

Delavce tu izbirajo, kot pri nas izbiramo živino na sejmu ali pa kot na naboru za vojsko – samo da si močan in zdrav. Tako tu delajo z ljudmi. Res pa je, da če si močan, mlad, zdrav in delaven, lahko zaslužiš 100 rubljev na mesec. Moraš pa tudi govoriti po ameriško. Tu lahko en rubelj zaslužiš dosti hitreje kot pri nas pol rublja vse poletje. Ampak do tega ne prideš tako hitro, če ne znaš jezika, to je tukaj pomembno za vse. Če pa si res želiš in si lahko to privoščiš, se ti ni treba bati priti. Treba pa je biti močan in odločen, živeti je treba v dobri sososci, imeti dober naslov in imeti prijatelja, da te ne bi izkoriščali, kot so mene ... Amerika je najbogatejša dežela, toda največje bogastvo tu je v zemlji. Zato pa je tu povsod tako garanje ... A brez pomišljanja lahko sem pride vsak in zasluži novce hitreje kot pri nas. Julian

Vir: [Johnstown Area Heritage Association](#)

Opis: Odlomek iz pisma Finke po imenu Saimi iz Ohia, ZDA, sestri na Finskem (z dne 4. aprila 1938)

Draga sestra!

Tolikokrat sem že imela v rokah pero in papir, da ti bom odgovorila na pismo, a nekako nisem mogla. Solze so mi zameglile oči in nisem mogla pisati. Materina smrt me je presenetila – čeprav mi je v uteho, da zdaj počivajo v Gospodu. Tolikokrat mi je bilo hudo zaradi njih, ko sem slišala, da se niti na večer življenja niso mogli umiriti. Vedno so si našli delo in do konca so bili bistrega uma. Tako močni so bili. Draga sestra, hvala, da si materi ob poslednji uri stala ob strani. Kako lepo od tebe! Hvala tudi sestrama Mari in Selmi. Slaba hči sem bila, ko jim nisem pogosteje pisala – pa ne, da nisem mislila nanje. Verjamem pa, da imaš tudi ti veliko dela s svojo družino. In mati niso znali brati – kdo bi jim bil bral moja pisma? Upam, da me niso imeli v slabem spominu? Če je v Peräkoskiju ostala kaka njihova malenkost ali kak njihov izdelek, mi lahko to prosim shraniš, da bom imela spomin nanje? Tudi jaz sem bila bolna, prišel je zdravnik in rekel, da imam ture. likka si je pri drvarjenju zlomil prst. Odsekalo mu je prstanec, odpadel je kot storž. Ujelo mu ga je med hlode, tako da tri tedne ni mogel delati. Kako je z očetom? Prav lepo jih pustimo pozdraviti in molimo, da ko nas bodo zapustili, naj odidejo v Gospodu. Zbogom, draga sestra. Bog naj te čuva

Vir: [Univerza v Minnesoti](#)

- Katere so glavne teme vsakega pisma, o čem se avtorji največ razmišljajo?
- Kakšne vtise dobimo iz teh pisem o življenju priseljencev konec 19. in začetek 20. stoletja?
- Katere podobnosti in razlike najdete, če primerjate izkušnje priseljencev takrat in danes?